

VERKSAMHETSBERÄTTELSE
2023 FÖR
GRÖNA MOBILISTER
802400-0674

Innehåll

Ordföranden har ordet	3
Förtroendevalda	4
Medlemmar	5
Föreningens verksamhet	5
Organisation	6
Information	6
Miljöbästa bil 2024	7
Konsumentguide Miljöbästa Bilar 2024	8
Årets Regionala Kollektivtrafikmyndighet 2023	8
Folkets Miljöbästa Fordon	8
Drivmedelsguide	9
Konsumenttjänst	9
Tester	9
Banta Bilen!	9
Spårbarhet och ursprung hos fossila drivmedel	10
Dialog med beslutsfattare	10
Föreläsningar	11
Remissvar	11
Stationsprojektet	12
Hållbar elbilsladdning på landsbygden (HELL)	12
Gröna kommuner på väg 2024	13

Ordföranden har ordet

Det är alltid roligt att göra verksamhetsberättelsen inför våra årsmöten. Då hinner vi titta i backspegeln och se hur mycket vi har gjort under förra året. 2023 var ett år då vi genomförde mycket!

En av orsakerna till att vår verksamhet 2023 har accelererat är att vi har förstärkt vårt kansli genom att anställa Victor Barring. Victor har, tillsammans med Per Östborn, varit den pusselbit som behövdes för att ett stabilt verksamhetspussel gick att lägga. Eftersom vi alla i styrelsen arbetar ideellt så måste det finnas en stabil grund i form av kompetenta anställda på ett kansli för att Gröna Mobilisters verksamhet ska utvecklas vidare. Välkommen till Gröna Mobilister Victor och tack för ett riktigt bra arbete!

Det kommer att kräva en förändring av den finansieringsmodell som vi har haft de senaste åren. Den nya regeringen har tagit bort det stöd som Konsumentverket gav till ideella föreningar. Det stödet har varit vår finansiella ryggrad under många år. Detta stöd kommer inte att komma tillbaka till Konsumentverket innan 2026. Vi bör räkna med att det även kommer att saknas efter 2026 och behöver därför säkra upp ny långsiktig finansiering. Detta kommer att vara en central fråga för styrelsen under 2024.

Jag ser även att det finns nya utmaningar med att utveckla och driva på en hållbar mobilitet i hela Sverige. Nya lagar och regler gör det mindre attraktivt att köpa en elbil samtidigt som det blir billigare att tanka bensin och diesel. Kollektivtrafiken i Sverige har inte hämtat sig från covid-pandemin och det leder till sämre utbud och dyrare biljettpriser runtom i landet. Nya lagar som skulle ge en ökad användning av cykel och kollektivtrafik gällande jobbresor har stoppats. Vår fordonsflotta blir tyngre, delvis påverkat av en ökad försäljning av tyngre elbilar, och det leder till ökade utsläpp av hälsoskadliga partiklar i luften. Sverige har en klimathandlingsplan som inte leder oss till lägre utsläpp av koldioxid samt en nationell plan för infrastruktur som fortsatt värderar biltrafik högst.

Så med allt detta sagt. Tack 2023! Låt oss nu alla se till att 2024 är det år då vi får en långsiktig finansieringslösning på plats, en stabilitet för alla anställda på kansliet och det år vi hjälper konsumenter att gå över till en hållbar mobilitet samt ger regeringen lösningar för att nå våra nationella mål och uppfylla EU's krav på Sverige.

Jesper Johansson, ordförande Gröna Mobilister

Förtroendevalda

STYRELSELEDAMÖTER

Jesper Johansson, ordförande

Matilda Tsambasopoulos, vice ordförande

Ludwig von Werder, kassör

Beatrice Torgnyson Klemme, ledamot

Marie Pellas, ledamot

Joanna Saber, ledamot

Michael Johansson, ledamot

Dan Nerén, ledamot

Jens Tångefjord, ledamot

Christoffer Aalhuizen, suppleant

Tobias Persson, suppleant (avgick 12092023)

Peter Brisman, suppleant

FÖRENINGSREVISORER

Michael Koucky

Maria Losman

KVALIFICERAD REVISOR

Auktoriserad revisor Leif Lüscher

VALBEREDNING

Malin Lundell

Personal

Följande personer har blivit avlönade av Gröna Mobilister under året för kärnverksamheten och specifika projekt:

- Jesper Johansson, verksamhetsledare
- Per Östborn, projektledare
- Mattias Goldmann, tester
- Victor Barring, projektledare/kansli
- Jens Strömberg, projektmedarbetare, ekonomiadministration
- Amanda Westin, administratör

Medlemmar

Antalet betalande medlemmar i Gröna Mobilister var 1009 vid utgången av 2023, vilket är en liten ökning från fjolåret.

Under 2023 har föreningen verkat för att få till förmåner för befintliga medlemmar men också i syfte att locka nya medlemmar. Det har varit ett arbete som konsumerat mycket tid men inte genererat fler medlemmar och under den period vi testat har inte heller befintliga medlemmar nyttjat dessa.

Vi har även testat att bjuda in till digitala medlemsträffar och anordnat en tävling där medlemmar kunde nominera (Folkets Miljöstämman). Dessa har lockat till en hel del engagemang vilket vi ser väldigt positivt på. Vi ser också att vårt medlemsbrev är väldigt populärt hos våra medlemmar.

Under 2023 bedrevs aktivt arbete för att föreningen skulle nå upp till 1000 medlemmar vilket tidigare varit förenat med organisationsstöd från Konsumentverket. Detta uppnåddes under hösten, vilket får ses som en stor vinst. En förlust i sammanhanget är att organisationsstödet från Konsumentverket inte finns kvar. Att ha många medlemmar gör vår röst starkare och det är något som bör prioriteras framöver också.

Många medlemmar har under året hört av sig till kansliet i olika ärenden eller bara av ren nyfikenhet. Det har resulterat i många trevliga samtal och vi hoppas på många fler givande samtal under 2024.

Föreningens verksamhet

Gröna Mobilister arbetar för en hållbar mobilitet i hela Sverige. Detta gör vi genom att verka för en miljöanpassad utveckling av persontransporterna. Särskilt viktigt är därvid att utnyttja möjligheterna att påverka enskilda personers och företags val av fordon, drivmedel och transportsätt.

Föreningen ska i sin verksamhet:

- bedriva aktiv konsumentupplysning genom att informera medlemmarna och allmänheten
- aktivt påverka den allmänna opinionen för en långsiktigt hållbar transportsektor

- genomföra kvalificerade utredningar och ta fram förslag till ny eller ändrad lagstiftning
- följa och söka påverka arbetet i statliga verk samt regering och riksdag
- initiera och främja forskning om hållbara transporter samt medverka i forskningsprojekt

Organisation

Gröna Mobilisters styrelse har hållit 9 ordinarie styrelsemöten under året 2023 samt 3 stycken under 2024.

Anställda

Under året skedde ett överlämningsarbete mellan den tidigare kassören Jens Strömberg och den nyanställda projektledaren Victor Barring. Föreningen fick då ett avlönat kansli som kunde ta över administrativt arbete kopplat till föreningen samt projektleda delar av föreningens aktiviteter. Därutöver har Per Östborn haft en timanställning, utöver alla ideella timmar, för specifika uppdrag och projekt. Ordförande Jesper Johansson har haft en roll som verksamhetsledare, vilket också avlönades under året. Efter sommaren anställdes Amanda Westin för att avlasta Victor Barring med administrativa sysslor. Tyvärr inleddes 2024 med ett negativt besked gällande stöd från Konsumentverket och därmed fick Amanda sägas upp.

Under hela 2023 har föreningen byggt upp ett relativt stabilt kansli och det finns en bra grund för att utveckla verksamheten. Med tanke på att föreningens stöd från Konsumentverket uteblivit 2024 så behöver föreningens kostnader minska drastiskt. Exempel på det är att allt mer ekonomihantering förläggs internt genom effektivare rutiner i bokföringsprogrammet Fortnox.

I början av 2024 beviljades föreningen projektstöd från Trafikverket kopplat till två olika projekt som söktes i december. Dessa kommer att pågå under stora delar av 2024 och motsvarar ungefär 50% anställning. Det innebär att föreningen fortsatt kommer kunna ha liknande bemanning 2024 som år 2023 men med skillnaden att den största delen av personaltiden är bunden i specifika projekt. Därmed är föreningens finansiering fortsatt oerhört skör och under 2024 behövs det nya intäktskällor för att behålla samma personella resurser för år 2025.

Information

Den operativa verksamheten har innefattat att svara på en mängd frågor om transporter och miljö från allmänhet, företag och kommuner, 16 tester av olika färdmedel, 22 pressmeddelanden, 6 remisser, 21 nyheter, bloggposter och andra artiklar, 4 debattartiklar, 5 nyhetsbrev och ett antal föreläsningar. Dessutom har 4 mer tekniska och/eller utförliga rapporter och promemorior (PM) publicerat. Föreningen medverkade även i flera debattartiklar tillsammans med andra aktörer.

Gröna Mobilister medverkade i rikstäckande TV (SVT, TV4) och radio (SR), i regional radio, samt i många artiklar i etablerade media.

Våra sociala medier fungerar bra för att nå ut, på Facebook har framförallt två inlägg lockat till väldigt mycket engagemang. Först när vi delade ut Miljöbästa bil till Tesla mitt under pågående strejk mot just Tesla. Sedan även i samband med att vi tidigt under 2024 publicerade data kring bilars viktökning. På LinkedIn får vi ofta bra respons och har en bit över 1000 följare.

Miljöbästa bil 2024

Gröna Mobilister listade 26 bilar varav 24 st el, 1st fordonsgas och 1st vätgas som kandiderade till utmärkelsen Miljöbästa bil 2024. Expertjuryn poängbedömde dessa och utsåg Tesla Model 3 till Miljöbästa Bil 2024. Priset delades ut till Tesla i deras monter på eCar expo, Stockholm. Tävlingen genomfördes i ett mycket likt format som senaste upplagan där vi såg till klimatpåverkan i hela bilens livscykel. Pressmeddelanden och inlägg i sociala media har skett i samband med publicering av lista och i samband med prisutdelningen.

Konsumentguide Miljöbästa Bilar 2024

Vi sammanställde och spred en guide med konsumentinformation om de 26 bilar vi listat, som därmed ansågs vara de miljöbästa bil-valen detta år. Detta som inspiration för miljömedvetna privatpersoner och större upphandlare. Vi publicerade också listan i Excel-format för att enklare kunna använda datan i egna modeller.

Årets Regionala Kollektivtrafikmyndighet 2023

En ny tävling i form av Årets Regionala Kollektivtrafikmyndighet (Årets RKM) har introducerats med mycket positivt resultat. Syftet med tävlingen är att bidra med konsumentupplysning kring regional kollektivtrafik och i viss mån jämföra dessa. Det handlar inte så mycket om att utse en vinnare, även om det är oundvikligt i en tävling, utan det handlar om att betygsätta alla RKM i Sverige. Betyget ska vara en enkel kommunikativ indikator på hur bra de olika RKM verkar för att uppfylla sitt syfte.

2023 var det första gången tävlingen genomfördes och det fanns en del brister med upplägget men det fanns framförallt mycket positivt att jobba vidare med. Exempel på brister är att vi skickade ut en enkät där vi fick 50% svarsfrekvens, enkäten i sig var utformad på ett kvantitativt sätt så att databearbetningen skulle bli så enkel som möjligt. Det gjorde att ibland kanske för komplexa svar tvingade fram för enkla svar, eller inga svar alls. Juryn bestod av styrelseledamöter i Gröna Mobilister och Resenärerna, dessa valde av tidsskäl att enbart beakta enkäten i sin bedömning. Det genererade rätt likvärdiga betyg förutom för de som avstod från att svara på vissa frågor då uteblivet svar straffades hårt.

Vi anordnade en digital prisutdelning med ett 10 tal åskådare. Vann gjorde Region Uppsala tätt följt av Region Halland. Vi skickade ett fysiskt diplom till alla deltagare.

Planeringen för 2024 års upplaga är redan igång och nu har vi lärt oss av våra misstag och kommer att bli ännu bättre!

Folkets Miljöbästa Fordon

Ett försök att nå ut till våra medlemmar och den breda allmänheten var tävlingen Folkets Miljöbästa Fordon. Upplägget var att vem som helst fick nominera sitt tips på miljöbästa fordon, det kom in över 30 rimliga förslag. Av dessa sållades bilar som ingick i tävlingen Miljöbästa Bil med motiveringen att dessa redan hade en tävling. Därutöver sållade tävlingsledningen ut 6 stycken som gick direkt till gruppspel och övriga tävlade om de sista 2 gruppspelsplatserna. Folket fick då rösta genom enkät eller direkt på sociala medier.

Gruppspelet lottades i live-sändning på Campus Helsingborg, värdar var Victor Barring och Michel Johansson från Gröna Mobilister, tillsammans med Mickey Magnusson (S) och Anna Torshög (Energikontoret Skåne). Lottningen gjordes med stort allvar och mycket humor. Efter lottningen hade vi mobilitets-snack med de inbjudna gästerna. Därefter pågick röstningen och vi fick därefter slutspelskandidater.

Slutspelet lottades på samma vis som gruppspelet med skillnad i att tekniken fungerade bättre och att vi hade andra gäster. Pia Bastholm (Helsingborgs stad) samt Henk Swarttouw (ECF). Den sändningen fick en hel del tittare på Youtube i efterhand.

Slutligen hade vi finalspel och vinnaren utsågs på Gröna Mobilisters session under BiodrivTinget 2023.

En rolig tävling med mycket aktivitet på sociala medier och ett format som fungerade bra överlag. Nackdel var att det tog rätt mycket resurser att driva. Det finns inga planer på att genomföra denna tävling under 2024.

Drivmedelsguide

Vi har lanserat en drivmedelsrapport där vi sammanställer all tillgänglig hållbarhetsinformation om de drivmedel som säljs i Sverige. Rapporten visar stora skillnader mellan olika typer av drivmedel och olika leverantörer, så aktiva val från konsumenter spelar roll. Vi har fått Energimyndigheten att ändra sin tolkning av regelverket kring miljöinformation om drivmedel, så att vi kan vara säkra på att få miljöinformation om de drivmedel köper även när vi väljer en mindre leverantör. Vi har dessutom deltagit i en kampanj för att vi ska få klimat- och hälsoinformation vid pump inte bara i Sverige, utan på andra sidan jordklotet i Hawaii.

Konsumenttjänst

Många medlemmar, privatpersoner och organisationer hör av sig till Gröna Mobilister för att ställa frågor, resonera, och få tips och råd kring hållbar mobilitet. Vi har svarat samtalat om sådana saker via telefon, på mejl och i sociala medier.

Tester

Våra tester är mycket populära vilket antagligen beror på en kombination av att de är väl genomförda och att vi är en trovärdig avsändare. Stort fokus har varit på elbilar men vi har under året också hunnit med lite andra tester: 1 ellastbil; 15 elbilar; 1 bildelningstjänst; 1 tjänst för delade elsparkcyklar och elcyklar; 1 Supercykelväg; 1 buss; 1 tåg; 1 stor variant av Gokart; 2 lådcyklar.

Banta Bilen!

Den genomsnittliga vikten hos nya bilar ökar kontinuerligt i Sverige och resten av västvärlden på grund av den ihållande SUV-trenden. År 2021 inledde Gröna Mobilister en kampanj för att skärskåda och uppmärksamma detta fenomen med humor och allvar. Vi fortsatte kampanjen år 2024, bland annat med en minirapport som redogjorde för viktökningen och dess konsekvenser med utgångspunkt i statistik vi beställde från Trafikanalys.

Varje år sammanställer Gröna Mobilister statistik från Trafikanalys som visar medelvikten hos nya bilar och hos hela bilparken. Viktuppgången fortsatte vid granskningen år 2023. Vi gjorde utspel kring detta som blandade humor och allvar.

Spårbarhet och ursprung hos fossila drivmedel

Den 5 februari 2023 förbjöds import av rysk diesel till EU. Gröna Mobilister tog tillfället i akt att i en analys uppmärksamma behovet att kunna spåra all fossil energi till källan för att ett sådant beslut ska få full effekt. Detta var också en påminnelse om att de flesta riksdagspartier år 2022 lovade att verka för fossil spårbarhet i EU, och att näringsutskottet uppmanade regeringen till detta. Utspellet följdes upp hösten 2023 då vi fått information om att andelen fossila drivmedel med okänt ursprung som såldes i Sverige år 2022 troligen är mycket större än vad företagen rapporterat till Energimyndigheten.

Dialog med beslutsfattare

I juni 2023 blev Gröna Mobilister inbjudna till ett samtal om transportpolitik hos Miljöpartiet genom Per Bolund och Daniel Helldén. Andra inbjudna till samtalet var 2030-sekretariatet och Trivector Traffic AB. Inför träffen anordnade Victor en medlemsträff digitalt där medlemmar kunde ge inspel inför besöket i Stockholm.

Gröna Mobilister anordnade två panelsamtal under Almedalsveckan. Ett om negativa hälsoeffekter kopplat till dålig luftkvalitet och vår idé om att utveckla Nollvisionen så dödlighet från trafiken ska ingå i definitionen, samt ett om Miljödeklaration av bilar. Båda panelsamtalen blev välbesökta och framförallt det om Miljödeklaration av bilar lockade många beslutsfattare, i panelen hade vi riksdagsföreträdare från: Liberalerna, Miljöpartiet, Centern, Socialdemokraterna samt Mattias Bergman, Vd Mobility Sweden. Moderaterna lämnade sent återbud pga personliga skäl, övriga riksdagspartier fick vin inte kontakt med eller så hade de inte möjlighet att medverka.

Per Östborn har under åren haft många långa samtal med Energimyndigheten för att de ska skärpa sin tillsyn gällande miljömärkning vid pump. Framförallt har det

handlat om att alla drivmedelsaktörer ska publicera data på sin hemsida, oavsett företagets storlek. Tyvärr kunde Energimyndigheten inte hörsamma oss utan de stod fast vid sin ståndpunkt om hur tillsynen skulle skötas. Gröna Mobilister tillsammans med jurister från Naturskyddsföreningen startade då ett rättsligt mål i förvaltningsrätten. Något som resulterade i att minst ett företag självmant publicerade den datan, vilket indikerade på hur liten arbetsinsats det rör sig om. Mest glädjande av allt var nog att Gröna Mobilister efter mycket hjälp från jurister på Naturskyddsföreningen vann en delseger genom att Energimyndigheten ändrade sin tillsyn efter vårt önskemål. Kvar i målet finns frågan huruvida Gröna Mobilister som inte berörs av tillsynen kan överklaga på det viset vi gjort, självklart hoppas vi att vi även ska få rätt i det delmålet.

Föreläsningar

Almedalen

På Gröna Mobilisters seminarium *Passiv bilism skördar mångdubbelt fler offer än den aktiva* diskuterades behovet av en nollvision som förutom dem som dör i trafiken även tar hänsyn till dem som dör av trafiken. På seminariet *Miljödeklaration av bilar på väg - hur ska den styras i mål?* deltog talespersoner från fem riksdagspartier och VD för Mobility Sweden. På separata evenemang delade Gröna Mobilister ut diplom till Audi, Kia, Polestar och VW för deras framsynta arbete med transparens och livscykelanalys av bilar.

Medverkande på konferenser och seminarier

Gröna Mobilister inbjöds att medverka aktivt på flera evenemang under år 2023 och var ibland medarrangör. Det gäller till exempel seminariet *Ren luft åt alla?* som arrangerades av Lunds Universitet under Almedalsveckan, Fossilfritt Sveriges lansering av karttjänsten *Drivmedla*, webinariet *Konvertera Mera* som arrangerades tillsammans med 2030-sekretariatet, ett webinarium om LCA av bilar arrangerat av 2030-sekretariatet. Vi modererade även en session på BioDrivTinget.

Remissvar

- Bra Miljöval Bilförsäkring kapitel 4 - 10 mars 2023 - Naturskyddsföreningen
- KN2023/03704: Remiss av EU-kommissionens förslag på förordning om cirkularitetskrav för fordonsdesign och om hantering av uttjänta fordon - Klimat- och näringslivsdepartementet Kemikalieenheten, Kemikalier och avfall

- TN 2023-0159: trafikförsörjningsprogram för kollektivtrafiken i Stockholms län
- KN2023/00697: Remiss av Energimyndighetens rapport - Vägledning om lätta fordons energianvändning och koldioxidutsläpp - Klimat- och näringslivsdepartementet
- Fi2022/02728: Remiss avseende förslaget i framställan från Trafikverket och Stockholms kommun om ändring av bilaga 1 till lagen (2004:629) om trängselskatt - Finansdepartementet
- Fi2022/03172: Promemorian Tillfällig skattefrihet för förmån av laddel på arbetsplatsen - Finansdepartementet

Mobilitet & Beteende 2024

Det blev ingen Mobilitet & Beteende-konferens 2024. Anledningen var tids- och resursbrist då mer tid behövde läggas på andra aktiviteter än vad som först planerades. Glädjande är dock att vi har fått medel från Trafikverket att genomföra konferensen. Upplägget kommer att vara 3 stycken hybridträffar under hösten/vintern 2024 och sedan en fysisk konferens tidigt under 2025.

Stationsprojektet

Trafikverket har beviljat stöd för ett projekt där Gröna Mobilister tillsammans med den ideella föreningen Resenärerna ska tillgängliggöra konsumentinformation kring stationer i Sverige. Projektet är en förstudie där vi ska försöka hitta en metod för att skala upp arbetet på mer praktisk nivå framöver. Projektet löper mellan 1/5-2024 till 31/12-2024.

Hållbar elbilsladdning på landsbygden (HELL)

Tillsammans med Biodriv Öst har Gröna Mobilister deltagit i projektet HELL, finansierat av Region Uppsala. Inom projektet har Gröna Mobilister lanserat kartläggning av laddinfrastruktur i Sverige vilket synliggjordes genom fyra olika pressmeddelanden. Vi fick väldigt bra respons och fick vid två tillfällen berätta om laddinfrastruktur i lokala SR P4-program samt en mängd samtal med nyfikna journalister runt om i landet, vilket vi inte kunnat följa upp vad det mynnat ut i.

Vidare inom projektet lanserade Per Östborn, med stöd av Victor Barring, även rapporten På väg mot transparent och hållbar biltillverkning? Det blev en mycket bra rapport som vi under året flera gånger fått anledning att referera till. Den mynnade också ut i att vi under Almedalsveckan delade ut diplomaten "Grönt föredöme" till Audi, Polestar, Volkswagen och Kia. Motiverat enligt följande:

För föredömligt arbete med livscykelanalys av bilar och bejakande av transparens

Dessa fyra företag är framstående på flera sätt:

- De har publicerat fylliga LCA för flera av sina bilmodeller, där klimatpåverkan vid tillverkningen framgår. Polestar och hela VW-koncernen har dessutom lovat att publicera sådana LCA för samtliga kommande bilmodeller.
- De är positiva till krav från EU på standardiserade LCA av personbilar som görs tillgängliga för allmänheten.
- De är positiva till att data från sådana LCA visas på en svensk miljödeklaration av fordon.
- De är positiva till att klimatpåverkan och andelen återvunnet material hos elbilsbatterier visas på en svensk miljödeklaration av fordon, utifrån data som blir tillgängliga enligt EU:s batteriförordning.

Det var med stor stolthet Gröna Mobilister genom ordförande Jesper Johansson lämnade över diplomerna men minst lika stolta var mottagarna. Exempelvis Audi som redan innan vi delade ut diplomerna hade skrivit ut det och synliggjort det i deras monter.

HELL projektet var ett förhållandevis litet projekt för vår del men det gav oerhört värdefulla resultat som mycket effektivt nått ut publikt.

Gröna kommuner på väg 2024

Hösten 2023 inleddes det fjärde projektet i serien *Gröna kommuner på väg*, liksom tidigare med stöd av Trafikverkets bidrag till ideella organisationer. Projektet fokuserar på utveckling och uppdatering av de *kommunala 2030-indikatorerna*, som följer upp den lokala omställningen till hållbar mobilitet ur alla upptänkliga synvinklar. Som underlag används både enkätsvar från kommunerna och offentligt tillgänglig statistik. En nyhet är att utvecklingen hos kollektivtrafikens marknadsandel i varje region nu kan följas ända från år 2010.

Indikatorerna används för att analysera utvecklingen och identifiera inspirerande föregångare bland kommunerna. I november gjordes en djupdykning i fordonsdelning, där vi bland annat samlade erfarenheter från de kommuner som delar bilar med allmänheten via en extern bilpoolstjänst. Kommunerna och bildelningsbranschen visade stort intresse för resultaten.

